

23 Haziran 2013

Yasa yoksa etik var

Yrd. Doç. Dr. Metin Ersoy

Havadis Gazetesi-Poli

KKTC'de basın yasasının olmadığı bir durumda Medya Etik Kurulu'nun sektöre yapacağı katkı daha da önem kazanmaktadır. Kurulun oluşmasında ortaya konan iradenin, kurulun vereceği kararlara uymakta da sergilenmesi gerektiğini söyleyebiliriz

Bu günlerde medya son on yılda tartışılmadığı kadar tartışılıyor. Savaş ve çatışma dönemlerinde dahi medya bu kadar göz önünde olmadı. Genelde medyanın gündem oluşturduğunu biliyoruz ama birkaç haftadır medyanın kendisi gündem olmayı başardı. Tabii ki medyanın gündem olması pek de hayırlı bir durum gibi görünmüyor. Zira medyada yaşanan etik sorunlar ve iktidar yanlısı ana akım medyanın içinde bulunduğu durumun birçok kişiyi rahatsız eden bir duruma dönüştüğünü söyleyebiliriz.

Özdenetim için girişim

Özellikle Gezi Parkı eylemleri sonrasında ana akım medyanın habercilik anlayışının ne kadar iktidar odaklı olduğu ve gerekli olan gazetecilik refleksini göstermekte ağır kaldığını görmüş olduk. Bu noktadan hareketle Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde medya alanında Türkiye'ye kıyasla daha iyi bir noktada olduğumuzu söyleyebiliriz. Bunu söyleyebilmek için, Sınır Tanımayan Gazeteciler organizasyonunun yıllık yayımladıkları raporlara göz atmak yeterli olacaktır. Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği'nin sivil bir inisiyatif üstlenerek beş gazeteci örgütüyle oluşturduğu Medya Etik Kurulu, Kıbrıs Türk medyasının özdenetim adına önemli bir adım attığını söyleyebiliriz. Yasal düzenlemenin olmadığı bir ortamda elbette etik ilkeler devreye giriyor. Sadece bu noktadan bile bakıldığında Kıbrıs Türk medyası için geleceğe yönelik pozitif şeyler düşünebiliriz.

İlk toplantı yapıldı

Altı gazeteci örgütünün desteğiyle oluşturulan Medya Etik Kurulu'nun ilk toplantısı geçtiğimiz hafta yapıldı. Toplam yedi üyeden oluşturulan kurulun başkanlığına Doğu Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr.

Süleyman İrvan seçildi. Başkan yardımcılığına ise bir başka akademisyen Yakın Doğu Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Gürdal Hüdaoğlu getirildi. Ayrıca kurulda altı basın örgütünü temsilen Kıbrıs Türk Gazeteciler Birliği Başkanı Hüseyin Güven, gazeteciler Erten Kasımoğlu, Erdinç Gündüz ve Hasan Kahvecioğlu yer alıyor. Kurulun hukuk temsilcisi ise Avukat Öncel Polili oldu.

Halk da sahip çıkmalı

Basın örgütlerinin kendi inisiyatifleri ile oluşturdukları Medya Etik Kurulu'nun Kıbrıs Türk basınında oynayabileceği rol hakkında bir şeyler söylemek gerekiyor. Bu oluşuma katkı koyanları tebrik ederek işe başlayalım. Sonrasında ise bazı noktalara dikkat çekelim. Prof. Dr. Süleyman İrvan, Medya Etik Kurulu'nun geçmişini anlattığı bir programda, koşulların geride bıraktığımız on yıl öncesine göre daha iyi olduğunu ve bu ortamda kurulu oluşturabildiklerine dikkat çekiyor. Buna bir ekleme yapacak olursak; Kıbrıs Türk basınında faaliyet gösteren kuruluşların Medya Etik Kurulu'na sahip çıkması gerekiyor. Sadece gazetecilerin değil aynı zamanda halkın da böylesi bir oluşumun farkında olması ve dilek ve şikâyetlerini yapmaları bekleniyor.

Hastalıklı medya düzeni

Basın kuruluşları denetim noktasında rıza gösterirler ise kurulun çalışmaları daha verimli ve istenilen seviyede olur. İçinde bulunduğumuz medya düzenini "hastalıklı" bir durum olarak betimleyebiliriz. Medyanın sağlıksız oluşunu dünyaca ünlü akademisyen Prof. Dr. Johan Galtung, medyanın çatışma odaklı gazeteciliği savundukları için yıllar önce dile getirmişti. Bu bağlamda Kıbrıs Türk medyasının hasta olduğunu ve tedavi olması gerektiğinin farkına varması lazım ki Medya Etik Kurulu'nun yazacağı reçetelere uyabilsin. Bunu kurulun yaptırım gücüne de dayandırabiliriz. Sivil bir irade ile oluşturulan kurulun herhangi bir yasal dayanağı olmadığı için yaptırım gücü de sorgulanabilir. Ancak tam da bu noktada basın yasasının olmadığı bir durumda Medya Etik Kurulu'nun sektöre yapacağı katkı daha da önem kazanmaktadır. Kurulun oluşmasında ortaya konan iradenin, kurulun vereceği kararlara uymakta da sergilenmesi gerektiğini söyleyebiliriz.

Sorumlu vatandaşlık

Gelişen iletişim teknolojileriyle görüyoruz ki sosyal ağlar, geleneksel medyadaki sorunların tartışıldığı bir platforma da dönüşüyor. Havadis gazetesi Yazı İşleri Müdürü Hüseyin Ekmekçi'nin de ifade ettiği gibi, sosyal medyanın hayatımıza girmesiyle birlikte gazetelerde yapılan yanlışlıkların daha hızlı bir biçimde deşifre olduğu bir ortamda yapılan gazetecilikten bahsediyoruz. Dolayısıyla artık basın

cinsiyetçi, ırkçı, kalıp düşünceler ifade eden bir manşet kullandığı zaman sosyal ağlarda tepki mesajları gecikmeden veriliyor. Etkileşimli düzen ve sorumlu vatandaşlık da bunu gerektiriyor.

Hesap sorulabilir

Kıbrıs Türk basınının her ne kadar etik konularda sorunları bulunsa da küçük ölçekli bir niteliği olduğu için bunları çözmesi daha kolay olacağını düşününlerdenim. Burada basına ulaşmak daha kolaydır ve basın kuruluşlarına gönderdiğiniz haberler önemli ölçüde yer buluyor. Her ne kadar da basın ile siyaset iç içe olsa da, basın Türkiye’de olduğu gibi halktan uzaklaşmış, holdingleşmiş bir durumda bulunmuyor. Dolayısıyla basına erişim noktasında sorun yaşanmadığı için, gazeteci olarak herhangi bir hata yaptığınızda vatandaş sizi sokakta görüp hesap sorabiliyor. Küçük toplum olmanın bir avantajı olsa gerek. O bakımdan Kıbrıs Türk basınının bu yerellik kimliği Medya Etik Kurulu’nun işini kolaylaştıracaktır.

Başarılı olabilir mi?

Medya Etik Kurulu’nun başarılı olabilmesi için vatandaşların da mevcut medya düzeninden rahatsız olması gerekiyor. Ötekileştiren, ataerkil, cinsiyetçi ve ırkçı söylemler bireyler tarafından sorgulanmalı ve normalmiş gibi kabul edilmemeli. Bir başka ifadeyle, biraz medya okuryazarı olmamız, mesajlara eleştirel bir gözle bakmamış ve şüpheli olmamız gerekiyor. Bize başkasının gözüyle sunulan haberlerdeki ideolojik ve çıkar ilişkilerini anlamaya çalışarak işe başlayabiliriz.

Yayın politikası olmalı

Bir diğer önemli nokta ise basın kuruluşlarının söz konusu etik ilkelere uymaya söz verdikten sonra bu ilkeleri yayın politikası haline getirmeleri ve kendi kendilerini özdenetime tabi tutmalarıdır. Zira yayın politikasına dönüştürülmeyen düşünceler yazıda kalacağı gibi uygulamada da ciddi etik sorunlar devam edecektir. Etik ilkelerin yazıda kalmaması için ülkedeki iletişim fakültelerinden yardım istenebilir, hizmet içi eğitimler ve seminerler düzenlenebilir ve etiğin doğruyu ve güzeli arama olduğu anlatılabilir. Ayrıca, Medya Etik Kurulu kararlarını alırken uzmanlardan görüşler alabilir ve bu şekilde kararlar üretilirken toplumun geniş kesimine hitap edilmiş olur. Çözüm odaklı ve yapıcı olan tüm eleştiriler basın kuruluşları tarafından destekleneceğini söylemek yanlış olmaz.

